

Seat No. : _____

NF-115
December-2015
B.A., Sem.-V
CC-305 : Economics
(EA : Economic Essays-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ નિબંધોના ગુણ સરખા છે.
(2) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નિબંધ લખો.

1. ગાંધીજીના આર્થિક વિચારો
2. વિકસતા દેશોના સંદર્ભમાં આરોગ્યનું અર્થશાસ્ત્ર
3. આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંબંડોળ (IMF), વિશ્વ બેંક (WB) અને એશિયન વિકાસ બેંક (ADB)
4. પ્રાદેશિક વ્યાપારના કરારો (નાફટા, સાફટા અને ઈ.યુ.)

Seat No. : _____

NF-115
December-2015
B.A., Sem.-V
CC-305 : Economics
(EA : Economic Essays-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) **All** essays carry equal marks.
(2) Write any **two** essays from the following.

1. Gandhian Economic Thoughts
 2. Economics of Health with Reference to Developing Economies
 3. International Monetary Fund (IMF), World Bank (WB) and Asian Development Bank (ADB)
 4. Regional Trade Agreements : (NAFTA, SAFTA and E.U.)
-

NF-115

December-2015

B.A., Sem.-V

CC-305 : Economics

(EB : Mathematical Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ગણિતબદ્ધ અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું સ્વરૂપ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. 14

અથવા

- (a) સમીકરણોના પ્રકારો વિશે નોંધ લખો.
 (b) સુરેખાના ઢાળ પર નોંધ લખો.

2. વિધેય એટલે શું ? આવક વિધેય, ખર્ચ વિધેય અને ઉત્પાદન વિધેયના ખ્યાલો સમજાવો. 14

અથવા

- (a) કોબૂ-ડુગલાસ ઉત્પાદન વિધેય ચર્ચો.
 (b) જો $f(x) = 5x^2 - 5, x < 2$
 $= 10x - 5, x = 2$
 $= 8x - 1, x > 2$

હોય, તો $x = 2$ આગળ વિધેયનું સાતત્ય ચકાસો.

3. જો $R = aQ - bQ^2$ કુલ આવક વિધેય હોય, તો સરેરાશ આવક, સીમાન્ત આવક અને માંગની મૂલ્ય મૂલ્યસાપેક્ષતા વચ્ચેનો સંબંધ $\left[MR = AR \left(\frac{e-1}{e} \right) \right]$ દર્શાવો. 14

$$\left[\begin{array}{l} \text{જ્યાં, } R = \text{કુલ આવક, } Q = \text{ઉત્પાદન,} \\ MR = \text{સીમાન્ત આવક, } AR = \text{સરેરાશ આવક} \\ e = \text{માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા છે.} \end{array} \right]$$

અથવા

(a) જો $f(x) = 10 - 2x$ સીમાંત તુષ્ટિગુણ વિધેય હોય અને વસ્તુની કિંમત ₹ 2 હોય, તો ગ્રાહકનો વિશેષ સંતોષ શોધો.

(b) $\frac{dy}{dx}$ શોધો : (ગમે તે ત્રણ)

(i) $y = (5x + 7)(2x^2 + 2)$

(ii) $y = \frac{x^2 + 2x + 1}{x + 1}$

(iii) $y = x + \frac{1}{x}$

(iv) $y = 3x^2 + 2x + 1$

(v) $y = e^x$

(vi) $y = \log_e x$

4. સમગ્રલક્ષી આર્થિક મોડેલ યોગ્ય ઉદાહરણની મદદથી સમજાવો.

14

અથવા

(a) $D = 100 - 5P$

$S = -50 + 5P$

$D \equiv S$ (જ્યાં $D =$ માંગ, $S =$ પુરવઠો, $P =$ કિંમત)

આ બજાર મોડેલ માટે સમતોલીત બજારકિંમત, માંગ અને પુરવઠો શોધો.

(b) સમતુલા પર કરવેરાની અસર પર નોંધ લખો.

5. નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નમાંથી સૌથી ખરો અને આદર્શ વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો :

14

[બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો - પ્રત્યેકનો 1 ગુણ]

(1) $ax^2 + bx + c = 0$ કયા પ્રકારનું સમીકરણ છે ?

(a) દ્વિઘાત

(b) સુરેખ

(c) વર્તુળ

(d) અન્ય

(2) (10, 1) અને (20, 3) આ બિંદુઓમાંથી પસાર થાય તેવી સુરેખાનું સમીકરણ શોધો.

(a) $y = 0.2x + 1$

(b) $y = 0.2x - 1$

(c) $y = 0.4x + 1$

(d) $y = 0.4x - 1$

(3) $y = 0.4x + 1$ સુરેખાનો ઢાળ = ?

(a) 1

(b) 0.2

(c) 0.1

(d) 0.4

- (4) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x+5}{4x-2} = \underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 4 (b) 8
(c) 6 (d) 2
- (5) $D = 10 - 2P$ માંગવિધેયમાં જો કિંમત $(P) = 1$ ₹ હોય, તો માંગ $(D) = \underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 12 (b) 7
(c) 8 (d) 10
- (6) જો કિંમત = 5 ₹ અને માંગ = 500 એકમ હોય, તો કુલ આવક = $\underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 2500 (b) 2000
(c) 1500 (d) 1000
- (7) જો $C = 50Q - 6Q^2 + Q^3$ કુલ ખર્ચ વિધેય હોય, તો સીમાંત ખર્ચ વિધેય = $\underline{\hspace{2cm}}$
[જ્યાં $C =$ ખર્ચ, $Q =$ ઉત્પાદન]
- (a) $50 - 6Q + Q^2$ (b) $50Q - 12Q^2 + 3Q^3$
(c) $50 - 12Q + 3Q^2$ (d) $50 - 12Q^2 - 3Q^3$
- (8) જો $U = 12x - x^2$ તુષ્ટિગુણ વિધેય હોય, તો સીમાંત તુષ્ટિગુણ વિધેય = $\underline{\hspace{2cm}}$
- (a) $12 - 2x$ (b) $12x - 2x$
(c) $12x - 2x^2$ (d) $2x^2$
- (9) સંકલન કરો :
- $$\int \left[\frac{x^2 - 25}{x + 5} \right] dx$$
- (a) $x - 5 + c$ (b) $x + 5 + c$
(c) $\frac{x^2}{2} - 5x + c$ (d) $\frac{x^2}{4} - 5x + c$
- (10) નીચે એક સાદું સમગ્રલક્ષી મોડેલ આપેલું છે :
- $$C = 200 + 0.8y$$
- $$I = 400$$
- $Y \equiv C + I$ જ્યાં $C =$ વપરાશ, $Y =$ આવક, $I =$ મૂડીરોકાણ
- તો Y ની સમતુલીત કિંમત શોધો.
- (a) 2000 (b) 1000
(c) 3000 (d) 4000

(11) નીચે આપેલા બજાર મોડેલની સમતુલીત માંગ :

$$D = 5000 - 2P$$

$$S = -200 + 2P$$

$$D \equiv S$$

(a) 2400

(b) 2600

(c) 1300

(d) 2500

(12) સામાન્ય રીતે આર્થિક મોડેલમાં

(a) આંતરિક ચલરાશિઓ > સમીકરણોની સંખ્યા

(b) આંતરિક ચલરાશિઓ < સમીકરણોની સંખ્યા

(c) આંતરિક ચલરાશિઓ = સમીકરણોની સંખ્યા

(d) ઉપરનું કશું જ નહિ

(13) $\int e^x dx = \underline{\hspace{2cm}}$

(a) $\log_e x$

(b) x^n

(c) $\frac{a^x}{\log_e a}$

(d) e^x

(14) જો $y = x^n$ હોય, તો $\frac{dy}{dx} = \underline{\hspace{2cm}}$

(a) nx^{n-1}

(b) x^{n-1}

(c) $\frac{x^{n+1}}{n+1}$

(d) ∞

Seat No. : _____

NF-115
December-2015
B.A., Sem.-V
CC-305 : Economics
(EB : Mathematical Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. What is Mathematical Economics ? Discuss its nature and limitations. **14**

OR

- (a) Write short note on types of Equations.
- (b) Write short note on Slope of Straight Line.
2. What is function ? Explain concepts of Revenue function, Cost function and Production function. **14**

OR

- (a) Discuss Cobb-Douglas production function.
- (b) If $f(x) = 5x^2 - 5, x < 2$
 $= 10x - 5, x = 2$
 $= 8x - 1, x > 2$

Test the continuity of the function at $x = 2$.

3. If $R = aQ - bQ^2$ is total revenue function, then show the relationship between average revenue, marginal revenue and elasticity of demand $\left[MR = AR \left(\frac{e-1}{e} \right) \right]$. **14**

[where, R = Total Revenue, Q = Production
MR = Marginal Revenue, AR = Average Revenue
e = elasticity of demand]

OR

(a) If $f(x) = 10 - 2x$ is marginal utility function and price of commodity is ₹ 2, then find consumer's surplus.

(b) Find $\frac{dy}{dx}$: (any **three**)

(i) $y = (5x + 7)(2x^2 + 2)$

(ii) $y = \frac{x^2 + 2x + 1}{x + 1}$

(iii) $y = x + \frac{1}{x}$

(iv) $y = 3x^2 + 2x + 1$

(v) $y = e^x$

(vi) $y = \log_e x$

4. Explain Macro Economic model with the help of an example.

14

OR

(a) $D = 100 - 5P$

$S = -50 + 5P$

$D \equiv S$ (where D = Demand, S = Supply, P = Price)

Find Equilibrium Price, Demand and Supply for this market model.

(b) Write short note on effect of tax on equilibrium.

5. Choose the most correct and ideal answer from the each question of the following :

[Multiple choice questions – each question carry 1 mark]

14

(1) Which type of equation $ax^2 + bx + c = 0$ is ?

(a) Quadratic

(b) Linear

(c) Circle

(d) Other

(2) Find out the straight line equation which is passing through points (10, 1) and (20, 3).

(a) $y = 0.2x + 1$

(b) $y = 0.2x - 1$

(c) $y = 0.4x + 1$

(d) $y = 0.4x - 1$

(3) The slope of the straight line $y = 0.4x + 1$ is = ?

(a) 1

(b) 0.2

(c) 0.1

(d) 0.4

- (4) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x + 5}{4x - 2} = \underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 4 (b) 8
(c) 6 (d) 2
- (5) If in demand function $D = 10 - 2P$, the value of Price (P) = 1 ₹, then demand (D) = $\underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 12 (b) 7
(c) 8 (d) 10
- (6) If price = 5 ₹ and demand = 500 units, then total revenue = $\underline{\hspace{2cm}}$
- (a) 2500 (b) 2000
(c) 1500 (d) 1000
- (7) If $C = 50Q - 6Q^2 + Q^3$ is total cost function, then marginal cost function = $\underline{\hspace{2cm}}$ [where C = Cost, Q = Production]
- (a) $50 - 6Q + Q^2$ (b) $50Q - 12Q^2 + 3Q^3$
(c) $50 - 12Q + 3Q^2$ (d) $50 - 12Q^2 - 3Q^3$
- (8) If $U = 12x - x^2$ is utility function, then marginal utility function = $\underline{\hspace{2cm}}$
- (a) $12 - 2x$ (b) $12x - 2x$
(c) $12x - 2x^2$ (d) $2x^2$
- (9) Do Integration :
- $$\int \left[\frac{x^2 - 25}{x + 5} \right] dx$$
- (a) $x - 5 + c$ (b) $x + 5 + c$
(c) $\frac{x^2}{2} - 5x + c$ (d) $\frac{x^2}{4} - 5x + c$

- (10) A simple macro model is given as below :

$$C = 200 + 0.8y$$

$$I = 400$$

$$Y \equiv C + I$$

where C = Consumption, Y = Income, I = Investment

Find equilibrium price of Y

- (a) 2000 (b) 1000
(c) 3000 (d) 4000

(11) Equilibrium demand of the following model is

$$D = 5000 - 2P$$

$$S = -200 + 2P$$

$$D \equiv S$$

- (a) 2400 (b) 2600
(c) 1300 (d) 2500

(12) Generally in Economic model

- (a) Endogenous Variables > Number of Equations
(b) Endogenous Variables < Number of Equations
(c) Endogenous Variables = Number of Equations
(d) None of the above

(13) $\int e^x dx = \underline{\hspace{2cm}}$

- (a) $\log_e x$ (b) x^n
(c) $\frac{a^x}{\log_e a}$ (d) e^x

(14) If $y = x^n$, then $\frac{dy}{dx} = \underline{\hspace{2cm}}$

- (a) nx^{n-1} (b) x^{n-1}
(c) $\frac{x^{n+1}}{n+1}$ (d) ∞
-

NF-115

December-2015

B.A., Sem.-V

CC-305 : Economics

(EC : Economics of Growth and Development)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) રોબર્ટ માલ્થસના આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 7
અથવા
પ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રી ડેવિડ રિકાર્ડોના આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતની સમજૂતી આપો.
- (b) અસંતુલિત વિકાસ એટલે શું ? હર્ષમેનના અસમતુલિત આર્થિક વિકાસના મોડેલની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 7
અથવા
આર્થિક વૃદ્ધિનું ડોમરનું મોડેલ સમજાવો. ભારત જેવા વિકાસશીલ દેશોમાં તેની પ્રસ્તુતતા તપાસો.
2. (a) ગરીબી અને ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો. ભારતમાં ગરીબીના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
જન્મદર એટલે શું ? ભારતમાં જન્મદર ઉંચો હોવાના કારણો અને વસ્તી વૃદ્ધિની આર્થિક અસરોની ચર્ચા કરો.
- (b) પર્યાવરણમાં પ્રદૂષણનો અર્થ આપો. તેના કારણો અને પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
આબોહવા પરિવર્તન એટલે શું ? તેની વિવિધ અસરોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
3. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ચાર) 16
(1) ટકાઉ વિકાસ
(2) જૈવ વૈવિધ્યતાનો ખ્યાલ સમજાવો.
(3) ગરીબીનું વિષયક
(4) ભારતમાં બેકારીના પ્રકારો
(5) સમતોલ વિકાસનું રગ્નાર નર્કસેનું મોડેલ સમજાવો.
(6) આવકની અસમાનતાના માપદંડો સમજાવો.

4. નીચેના પ્રશ્નોનાં એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

12

- (1) કાર્બન ક્રેડિટ એટલે શું ?
- (2) અદૃશ્ય હાથ એટલે શું ?
- (3) SOC અને DPA નું આખું નામ હર્ષમનના સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં લખો.
- (4) મૂડી સંચય એટલે શું ?
- (5) વિકાસના પ્રાકૃતિક દરનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો છે ?
- (6) નિરપેક્ષ ગરીબી એટલે શું ?
- (7) છૂપી બેકારી એટલે શું ?
- (8) વૈશ્વિક તાપમાનમાં વધારાનો અર્થ આપો.

5. (a) નીચે આપેલા જોડકાં જોડો :

4

| A | B |
|----------------------|----------------------|
| (1) $GC = S$ | - ક્લોરોફ્લુરોકાર્બન |
| (2) ગરીબીનું વિષયક | - રોબર્ટ માલ્થસ |
| (3) વસ્તીનો સિદ્ધાંત | - વાસ્તવિક વૃદ્ધિદર |
| (4) ઓઝોન વાયુનું પડ | - રગ્નાર નક્સે |

(b) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટા તે જણાવો : (કોઈપણ ત્રણ)

3

- (1) પ્રચ્છન્ન બેકારની સીમાંત ઉત્પાદકતા શૂન્ય હોય છે.
- (2) 'રાષ્ટ્રોની સંપત્તિ' પુસ્તક રિકાર્ડોએ લખ્યું છે.
- (3) પૃથ્વીની ફરતે ઓઝોન વાયુનું પડ આવેલું છે.
- (4) હેરડ અને ડોમરે આર્થિક વૃદ્ધિની પ્રક્રિયામાં મૂડીરોકાણને ચાવીની ભૂમિકા આપી છે.

(c) ખાલી જગ્યા પૂરો :

3

- (1) લોરેન્સ કર્વ _____ નું માપન કરે છે.
- (2) ગરીબી રેખાનો સૌપ્રથમ ખ્યાલ _____ એ આપ્યો હતો.
- (3) 'પૃથ્વી પરિષદ'નું આયોજન ઈ.સ. _____ માં થયું હતું.

(d) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો :

4

(1) મૂડી સંચય એ શાનું પરિણામ છે ?

- (a) ખર્ચ (b) બચત
(c) વ્યાજ (d) નફો

(2) સામાજિક દ્વેતવાદનો ખ્યાલ આપ્યો છે.

- (a) બોકે (b) હીગીન્સ
(c) મિંટ (d) કેન્સ

(3) નીચેનામાંથી કયું પ્રદૂષણ માનવસર્જિત નથી ?

- (a) દરિયાઈ પ્રદૂષણ (b) કિરણોત્સર્ગી પ્રદૂષણ
(c) જ્વાળામુખી પ્રસ્ફોટન (d) થર્મલ પ્રદૂષણ

(4) વિકસિત દેશોમાં મુખ્યત્વે જોવા મળતી બેરોજગારી

- (a) ઘર્ષણજન્ય (b) ચક્રીય
(c) માળખાકીય (d) મોસમી

Seat No. : _____

NF-115

December-2015

B.A., Sem.-V

CC-305 : Economics

(EC : Economics of Growth and Development)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Critically discuss the Robert Malthus' theory of economic growth. **7**

OR

Explain the David Ricardo's theory of economic growth in detail.

- (b) What is unbalance growth ? Critically evaluate the Hirschman's theory of unbalance growth. **7**

OR

Explain the Domar's model of economic growth. Examine its relevance in developing country like India.

2. (a) Explain the concept the poverty and poverty line and discuss the characteristics of poverty in developing country like India. **7**

OR

What is birth rate ? Discuss the causes of high birth rate and economic impact of population growth in India.

- (b) Give the meaning of pollution and discuss the types and causes of pollution. **7**

OR

What is climate change ? Discuss its various impacts in detail

3. Write short note : (any **four**) **16**

- (1) Sustainable development
- (2) Explain the concept of bio-diversity
- (3) Vicious circle of poverty
- (4) Types of unemployment in India.
- (5) Explain the Ragnar Nurkse's model of balance growth.
- (6) Describe the measurement of income inequality.

4. Answer the following questions in **one** or **two** sentences : **12**
- (1) What is carbon credit ?
 - (2) What is Invisible hand ?
 - (3) Give full form of SOC and DPA in terms of Hirschman's theory.
 - (4) What is Capital Accumulation ?
 - (5) Who has given the concept of Natural rate of development ?
 - (6) What is absolute poverty ?
 - (7) What is disguised unemployment ?
 - (8) Give the meaning of Global warming.

5. (a) Match the column A with B : **4**

| A | B |
|-------------------------------|-----------------------|
| (1) GC = S | – Chlorofluorocarbons |
| (2) Vicious circle of poverty | – Robert Malthus |
| (3) Theory of population | – Real growth rate |
| (4) Ozone layer | – Ragnar Nurkse |

- (b) State the following statements are true-false : (any three) **3**

- (1) Disguised unemployment implies zero marginal productivity of labour.
- (2) The book 'Wealth of Nations' written by David Ricardo.
- (3) The earth is covered with ozone layer.
- (4) Harod and Domar assign a key role to the investment in the process of economic growth.

- (c) Fill in the blanks : **3**

- (1) Lorence curve measures _____.
- (2) The concept of poverty line introduced by _____.
- (3) 'Earth Summit' was held in _____.

(d) Answer the questions by choosing appropriate option :

4

(1) Capital Accumulation is consequence of :

(a) Expenditure (b) Saving

(c) Interest (d) Profit

(2) The concept of social dualism was introduced by _____.

(a) Boeke (b) Higgins

(c) Myint (d) Keynes

(3) Which of the following pollution is not man-made ?

(a) Marine pollution (b) Radio-active pollution

(c) Volcano eruption (d) Thermal pollution

(4) The unemployment found mainly in developed countries

(a) Frictional (b) Cyclical

(c) Structural (d) Seasonal
